

Těch 500 miliard bylo vlastně vyhozeno z okna

- CZ24 News | 21. října 2020

ČESKO: Dotace stranám a neziskovkám? Na toto se dávají peníze, zatímco živnostníci živoří. Sebrat! Petr Mach rázně...

„Koronavirus tu s námi bude nejspíš trvale. Jestli bude letos deficit 500 miliard, příští rok 320 miliard, znamená to, že hospodaření státu je zcela mimo kontrolu a může to skončit katastrofou,“ říká ekonom a bývalý předseda Strany svobodných Petr Mach.

Podle něj nemá vláda na žádný deficit morální právo. Mach má recept, kde by se dalo ušetřit. V rozhovoru mimo jiné vysvětlil, proč považuje půl bilionu korun dluhu za peníze vyhozené z okna, a jaké výhody plynou z české koruny.

Odhadovaný schodek státního rozpočtu pro příští rok je zatím 320 miliard korun. Nezahrnuje však změny daňového balíčku a nepočítá ani se zvýšenými náklady kvůli koronavirové krizi. Právě tímto směrem míří jednak kritika opozice, ale také odborářů a podnikatelů, kteří takový rozpočet odmítli na jednání tripartity. Jedná se o stěžejní problémy rozpočtu na příští rok? Případně, jaké další obsahuje?

Není možné trvale hospodařit na dluh a není možné se stále vymlouvat na koronavirus. Koronavirus tu s námi bude nejspíš trvale. Jestli bude letos deficit 500 miliard, příští rok 320 miliard, znamená to, že hospodaření státu je zcela mimo kontrolu a může to skončit katastrofou. O rozpočtu nerozhoduje tripartita, ale Poslanecká sněmovna, a já stále doufám, že poslanci se vzpamatují a odmítnou rozpočet s tak vysokým deficitem. Ať vláda seškrtá dotace politickým stranám na kampaně, politickým neziskovkám na zachraňování migrantů a na školení o genderové rovnosti a ať zruší aspoň deset zbytečných úřadů. Do té doby nemá morální právo na žádný deficit.

Miroslav Kalousek (TOP 09), člen rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny a bývalý

ministr financí, pro Český rozhlas Plus řekl, že vládní kroky, které počítají se stovkami miliard schodku i v dalších letech, jsou cestou k rozvratu veřejných rozpočtů. Za příklad dal Německo, které plánuje deficit 2,5 procenta, zatímco Česká republika 4,5 procenta. Jsou tak ostrá slova namístě? A je namístě srovnání se sousedním Německem?

Pan Kalousek má sám máslo na hlavě, protože byl jako ministr financí zodpovědný za obří deficit roku 2009 i bez koronaviru ve výši 192 miliard, což bylo tehdy 5,3 procent HDP. Německo má na rozdíl od nás ústavní zákon o vyrovnaném rozpočtu. V normálních letech museli hospodařit s vyrovnaným rozpočtem, zatímco naše vlády ve všech minulých letech měly podstatně vyšší výdaje než příjmy.

Česká ekonomika je na německou navázána. Německé automobilky propouštějí desetitisíce zaměstnanců a omezují výrobu. I když nyní lehce, a letos poprvé, stoupl prodej automobilů, jak velký vliv na českou ekonomiku mají právě německé automobilky? A jak se dopadům nejlépe bránit?

Naše velká přednost, oproti Německu nebo Slovensku, je, že máme vlastní národní měnu, korunu. Musíme to ocenit právě v době krizí. Letos v důsledku poklesu exportu i absenci zahraničních turistů koruna poklesla vůči euru. Naše automobilky tak můžou na eurových trzích zlevňovat, a přesto vydělají. Slovensko je zranitelnější, jednak je jeho ekonomika mnohem více závislá na výrobě aut než ta naše, a jednak mají euro, takže krize nekrize jsou pořád pro cizince relativně drazí.

Letošní schodek rozpočtu činí prozatím schválených 500 miliard korun. Ptám se každého ekonoma, co si Češi za tento půl bilion korun letos koupili?

Pokud je někdo v karanténě doma a dostává mzdu, zatímco jeho firma nevyrobí, utrací část těchto 500 miliard. Kdo dostává ošetřované, protože je doma s dítětem, je to část deficitu. Takže si za to lidé kupovali běžné věci. Kdo jel se státní dotací do lázní, utrací kus deficitu. Půl deficitu je výpadek daňových příjmů, to jsou peníze, které lidi nevydělali, a tak z nich ani neodvedli státu daně.

Nakolik dokážou politici ve vládě vysvětlovat, kam budou tyto peníze putovat? Právě tímto směrem mířila ostrá slova z opozice i od některých odborníků, podle nichž není jejich využití vůbec jasné a schválením částky dostala vláda v podstatě volný šek na nakládání s financemi. Na nepřehlednost však upozorňují i organizace a další.

Velká část deficitu šla na vládní rozpočtovou rezervu, takže s ní vláda může nakládat pružně podle svého uvážení. Bude se jí to hodit i na nynější podzimní koronavirová opatření. Každá vláda nějaký takový bíanco šek potřebuje. Problém je spíš v tom, že vláda na jaře zavřela podniky vlastně zbytečně. Koronavirus je tu zas. Těch 500 miliard bylo vlastně vyhozeno z okna.

O tom, že se nacházíme v krizi a dopady na ekonomiku budou zásadní, nikdo nepochybuje. Bývá zvykem, že české vlády svalují vinu za financování státu na vlády předchozí. Není tomu jinak ani nyní, premiér Andrej Babiš mluvil často stejně. Je jasné, že Česká republika neměla vytvořené dostatečné rezervy pro případnou krizi, ale nakolik za to může vláda současná, a nakolik vlády předchozí? A lze to spravedlivě posoudit?

S deficitem se poprvé hospodařilo v roce 1997, kdy se řešily dopady povodní i dopad měnové krize. Pak už každý další rok celé čtvrtstoletí hospodařily vlády s deficitem, ať to byla vláda Tošovského, Zemanova, Paroubkova, Špidlova, Grossova, Nečasova, Topolánkova, Fischerova, Rusnokova, Sobotkova či Babišova. Snad jsem na nikoho nezapomněl.

Hospodští, provozovatelé klubů, barů i festivalů, umělci, promotéři, stavitelé pódíí... řada

lidí navázaná na pohostinství a kulturu je opravdu dlouhá. Jsou to právě oni, které opatření velmi zasáhla a obávají se, že nepřežijí zimu. Jak jim nejlépe pomoci?

Mnoho dalších lidí je tvrdě postiženo, třeba lidé v turistickém a cestovním průmyslu, provozovatelé různých kroužků pro děti a tak dále.

Ekonomika se částečně přeměruje. Pivo nebo jídlo, které lidi nekoupí v hospodách, koupí v supermarketech. Místo návštěvy divadla si třeba koupí knihu. Je mi líto lidí, kteří se budou pokoušet svoji hospodu a svoje divadlo udržovat při životě, budou doufat, že opatření pomínou, utratí všechny své rezervy, a nakonec stejně zkrachují.

Vláda musí být schopna pomoci každému, kdo přijde o práci, ale nemůže kompenzovat ušlé zisky. Takže vláda by měla konat tak, aby ničí byznys nezavírala zbytečně, a hned po uvolnění maximálně ulehčit. Myslím, že kultura by neměla mít žádnou DPH a žádnou byrokracii, a hospody a potraviny minimální DPH.

„Měli by odvolat čtvrtou vlnu EET. Řemeslníci, kadeřnice a tak dále se budou muset těžce dostávat z propadu zákazníků, tak je zločin jim ještě šlapat na krk kvůli EET. Měli by to u nich nechat na dobrovolnosti,“ řekl jste mi minule. Ministryně financí Alena Schillerová ohlásila další odklad vlny elektronické evidence tržeb, navíc se nynější odklad týká všech, podnikatelé tedy nemusí tržby takto evidovat. O čem to podle vás svědčí? Jak tento krok čtete?

Stačí selský rozum, aby každý viděl, že tito řemeslníci jsou užiteční. Vláda i všichni lidé by měli být vděční, že existují. Je to opačný pohled, než svého kadeřníka a instalatéra podezírat, že platí nízké daně, a chtít po něm, aby si pořizoval nějaký nový terminál, učil se s ním zacházet a stresoval se z likvidačních pokut.

Vždy jste byl zastáncem co nejnižších daní. Jak si v tomto směru vládní koalice vede i v rámci posledního vládního balíčku?

Máte na mysli plán na snížení daně z příjmu fyzických osob a pak otočku, že by to mělo být jen dočasně na dva roky? Ať to raději sníží o míň, ale na dobu neurčitou. To neustálé měnění pravidel je na škodu věci.

Rozhodně nepatříte mezi podporovatele eura. Těží a bude česká ekonomika po těchto těžkých časech těžit z toho, že si stále drží českou korunu? A nakolik je podle vás reálné, že si ji Česká republika udrží i nadále?

V této krizi je to úplně zjevné. Česká měna oslabila vůči euru v březnu, kdy byla poprvé na jaře zavřena česká ekonomika, a to o zhruba 6 procent, z 25,50 na 27 korun za euro. Byl to logický důsledek poklesu přílivu turistů, poklesu výroby a následně exportu aut a podobně. V důsledku oslabení se česká produkce stala pro cizince levnější, což je pobídka pro růst exportu na eurové trhy.

Slovensko, naproti tomu, svojí národní měnu nemá. Jeho výrobky na eurovém trhu tedy nemohou nijak zlevnit, leda kdyby slovenští výrobci snížili mzdy. Takže se není co divit, že zatímco v 2. čtvrtletí padl slovenský průmysl o 18 % a celý HDP o 12 %, český průmysl padl o 12 % a celý HDP o 10 %.

Je lepší mít národní měnu, která může v krizi oslabit.

Jakou radu byste dal čtenářům v této době, aby jejich peněženky utrpěly co nejméně? Mají šetřit a bát se utrácet? Nebo naopak, aby podpořili obchod? A čím se řídit?

Je racionální tvořit v současné situaci rezervy. Nelze brát ohled na nějakou abstraktní ekonomiku. Každý ať utrácí, když je to dobré po něj, a ať šetří tehdy, kdy to podle něj má smysl. A když se někdo dostane do potíží a přijde o práci, ať hledá rychle novou práci v oborech, které jdou v současné krizi nahoru, jako je třeba zasílatelský byznys nebo supermarkety.

Autor: PETR MACH

Zdroj: <https://pravyprostor.cz>